

Troçki dosyasını sunarken

Karl Marx'ın, I. Enternasyonal adıyla bilinen Uluslararası İşçi Derneği (UİD) aracılığıyla öğretilerini birçok ülkede tanıtabilme şansı bulabilmiş olması, karşılığını Çarlıkla yönetilen Rusya'da da bulmuştu. Mart 1870'te birkaç devrimci Rus göçmen, İsviçre'nin Cenevre kentinde toplanacak olan UİD'in Genel Kurulu'nda, kendilerini Marx'ın temsil etmesini istedi. Bu, Lenin ve Troçki'leri yaratacak olan çeşitli Rus radikalleri kuşakları ile bilimsel sosyalizm öğretisinin büyük dehası arasında hayat bulan işbirliğinin başlangıç tarihiydi. Sıkı bir Bakunin karşıtlığı üzerinden harekete çekilen bu gençler hakkında Engels, "yetenek ve karakter söz konusu olduğunda bazıları kesinlikle bizim camia içindeki en iyiler arasında yer alır," diyecek ve devam edecekti: "Sahip oldukları metanet, güçlü karakter ve aynı zamanda teoriyi kavrayışları gerçekten hayranlık verici." [1]

Lev Troçki, Engels'in "camianın içindeki en iyiler" ve "teorik kavrayışları gerçekten hayranlık verici" diyerek tarif ettiği Rus devrimci Marksistlerinin hayatta kalan son üyesiydi. İlk kuşak Marx ile Engels'in öğretmenliği altında, ikinci kuşak ise Kautsky, Bebel, Mehring gibi devlerin rehberliği altında ve denebilir ki "iki buçukuncu" kuşak da Lenin ile Troçki'nin programı altında yetişmişti. Ancak, yalnızca Georgi Pyatakov ve Yevgeni Preobrajenski gibi eşsiz önderlerden oluşan bu "iki buçukuncu" kuşak değil; Radek, Zinovyev, Kamenev ile Troçki gibi isimlerin de aralarında olduğu ikinci kuşak da, kendini Bolşevik devrimcilerin kitlesel olarak yok edilmesine adanmış olan Stalinist terörün kurbanı oldu.

Dolayısıyla bu özel sayı, elbette özel olarak Lev Troçki'yi onurlandırmayı amaçlamaktadır, ama onunla birlikte, genel olarak Troçki'yi yetiştirmiş olan ve yer yer Alman militarizminin yer yer de Çarlık zindanlarının ölümcül tedrisatından geçmiş olmalarına rağmen, asıl olarak Stalinist bürokrasinin katletmeyi başardığı devrimci kuşaklar karşısında da bir saygı duruşu olabilmeyi arzulamaktadır.

Marx ile Engels'te hayranlık uyandıran adanmış devrimci Rus kuşaklarının son halkası olarak Lev Troçki'nin katli, bu bağlamda ayrı bir önem kazanmaktadır.

Lev Troçki'nin hayatına ve mücadelesine adanan bu özel dosyanın, uluslararası kapitalizmin krizinin alabildiğine derinleştiği bir aralıkta yayımlandığı unutulmamalı. Lübnan'da proleter kitle hareketi çürümüş hükümeti devirmekle kalmadı, şu an rejimin de yıkılması talebiyle sokaklara hakim olmayı sürdürüyor. İran ulusal bir grev dalgasıyla sarsılıyor. Irak'ın en işlek sokakları ve meydanları, belki de tarihin görmüş olduğu en direngen gençlik seferberlikleriyle dolup taşıyor. Emperyalizmin merkezi ABD'de, kendi geçmişinde eşine rastlanmayan derecede büyük bir devrimci ayaklanma yaşandı. Şilili işçiler ve emekçiler rejime duydukları öfkeyi ilk fırsatta sokaklara çıkararak yeniden hatırlattılar. Fransa'nın başkenti Paris banliyöleri, göçmen proleterler ile polis güçleri arasındaki çatışmalara tanıklık ediyor. Bütün bunların ötesinde neoliberalizmin hiçbir önlem alma gereği hissetmediği ve sağlık alanındaki on yıllar süren arsız saldırılarının ardından elinin altında herhangi bir güvence olmaksızın yakalandığı COVID-19 pandemisi, dünya işçi ve emekçilerini kırıp geçiriyor. Yalnızca şiddetlendirmiş olduğu ekonomik krizle de değil; bu virüs özellikle fabrikalarda ve işyerlerinde yayılıyor ve kapitalizm eliyle sağlıklı ve bağışıklık güçlendirici beslenme haklarından mahrum edilen emekçileri soykırıma uğrattıyor.

Biz böylesine bir dünya durumunun altında Lev Troçki'nin eliyle geliştirilmiş bulunan devrimci Marksist programın değerinin, hiç olmadığı kadar öne çıktığını düşünüyoruz. Ortadoğu ile Afrika'nın artık kokusu çıkmış, kendi diktatörlük rejimleriyle işbirliği yapmayı görev bilmiş Stalinist veya neostalinist yapıları, Arap proletaryasının önündeki görevin burjuva rejimlerin devrilmesi değil, ama korunması olduğunda ısrarcı. Bu akımların karşısında olduğu iddiasındaki birtakım Maocu, Hocacı veya benzeri Stalinist varyantların iddiası ise bölge işçi sınıfının sosyalist görevlerle değil, burjuva demokratik gündemlerle karşı karşıya olduğu ve dahası kendisini bunlarla sınırlaması gerektiği. Fransa'da Melenchon ve ABD'de Sanders, mücadeleciler yoksulları sokağa çıkmaya değil oy vermeye davet ediyor ve değişimin aracının parlamento veya senato olduğu

yönündeki kara propagandayı sürdürüyor. Şili Komünist Partisi, kitlelerin benimsediği “Piñera defol!” sloganını çok radikal bulduğu için devrime çekilen işçileri azarlıyor ve hükümetin devrilmesini değil, hükümetin de ortağı olacağı ve yeni bir anayasanın tartışmaya açılacağı bir diyalog süreci öneriyor. Troçkizm dışı akımlarda değişen bir şey yok! Hepsi hâlâ, nasıl olur da kapitalizmin hayatta tutulabileceğine dair ihanetçi politik üretimlerini sürdürüyorlar.

Hiç şüphesiz anılan isim Troçki olduğu için bu dosyanın hazırlanıp yayımlanmasından rahatsızlık ve hatta endişe hissedecekler olacaktır. Onlar bu rahatsızlıklarını ve endişelerini, ancak bir güldürü unsuru olabilecek olan şu savın ardına saklamak isteyeceklerdir: “Bizleri kişi kültü yaratmakla suçlayanlar, böylesine bir dosyayla asıl Troçki’yi putlaştırıyorlar!” Böylece Troçki’nin takipçilerine, Troçki’nin nasıl anılması gerektiğini de kendileri anlatacaklar! Bu yalancı ithama karşı vereceğimiz cevap, Nahuel Moreno’nun sözlerinde yatmaktadır:

“Genel olarak söylenecek olursa, Troçkist olmak sosyalizmin, Marksizm’in ilkelerini savunmak demektir. Gerçekten Marksist olmanın ne anlama geldiğinden başlayalım. Mao ya da Stalin’e yapılmış olduğu gibi bir kült yaratmak durumunda olamayız. Troçkist olmak, Troçki’nin her yazdığını ya da her söylediğini aynen kabul etmek değil, tıpkı Marx, Engels ve Lenin gibi onu da eleştirmek ve aşmak anlamına gelir. Çünkü Marksizm’in amacı bilimsel olmaktır ve bilim bize mutlak gerçeklerin bulunmadığını öğretir.” (Nahuel Moreno, “Bugün Troçkist olmak”)

Dosyada yer alan birçok metin, içinde paragraflar dolusu Troçki eleştirisi barındırmaktadır. Yayın Kurulu olarak bu eleştirilere katılıp katılmadığımız ayrı bir tartışma başlığıdır. Biz bu eleştirilerin hiçbirisinden korkmadığımız için, resmi yayın organımızda bunların basımından da herhangi bir rahatsızlık hissetmiyoruz. Ancak bunun da ötesinde dosya, 21. yüzyılda Troçki’nin düşüncelerinin kazandığı yakıcı önemin kapsamı düşünülerek hazırlanmıştır. Bu çalışmanın amacı, mücadeleye ve devrime çekilen yeni kuşaklara, Stalinist tahrifatlardan arındırılmış şekliyle Troçki’yi ve Troçki’nin Bolşevik-Leninizmini aktarabilmek,

tartışmaya açabilmektir. Neden mi? Zira Ekim Devrimi'nin önderi Lenin'in de dile getirdiği üzere:

“Anlaşma mı? Bundan ciddi bir şekilde söz dahi edemem. Troçki çok önceleri bu birliğin imkânsız olduğunu söyledi. Troçki bunu anlamıştı ve o zamandan beri ondan daha iyi bir Bolşevik yoktur!” (V. İ. Lenin, 1 Kasım 1917, Petrograd Komitesi Toplantısı)

Lenin'in sözleriyle “kendisinden daha iyi bir Bolşevik'in olmadığı” Lev Troçki bugün, geliştirmiş olduğu Leninist öncü parti öğretisi, sürekli devrim stratejisi ve Geçiş Programı mantığıyla, genç proleter kuşaklara kapitalizmden çıkışın rehberliği görevini üstlenmektedir. Dosyamız basit bir şekilde, bu rehberliğin savunulmasını üstlenmiş birçok belgeden yalnızca biridir, o kadar.

Dosyanın hazırlanmasında emeği geçen bütün çevirmenlerimize ve çevirilerin son okumasını üstlenen yoldaşlarımıza teşekkür etmeksizin sunuş yazısını bitirmek doğru olmazdı. Bu kısa girişte, dosyada yazısı bulunan isimleri ve yazıların kendilerini zikretmedik. Zira her metnin başında hem yazılar hem de yazarlar hakkında Yayın Kurulumuzun hazırladığı gerekli önbilgiler yer almaktadır.

İyi okumalar dileriz.

Dipnotlar:

[1] Aktaran için bkz. August H. Nimtz, Lenin Seçim Stratejisi, Marx ve Engels'ten 1905 Devrimi'ne, Çeviri: Deniz Tuna, Yordam Kitap, 1. basım, Mayıs 2018, sayfa 73.
